

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра мов та літератур Близького та Середнього Сходу

**Статус жінки у традиційному патріархальному суспільстві на
матеріалі роману Міраль ат-Тахаві “Намет”**

*Кваліфікаційна робота
освітнього рівня «бакалавр»
студентки 4 курсу
освітньої програми «Арабська мова і література
та переклад, французька мова»
спеціальності 035 «Філологія
(035.060 «Східні мови та літератури
(переклад включно), перша - арабська»
Юхнович Олесі*

*Науковий керівник:
к. філол. н, асистент Субота І. О.*

«Допущено до захисту»
Протокол засідання кафедри мов і літератур
Близького та Середнього Сходу
Протокол № _ від _____.2023
Завідувач кафедри _____ О. Мазепова

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. Літературне новаторство Мірал ат-Тахаві	6
1.1 Огляд та зміст досліджень роману Міраль ат-Тахаві “Намет”	6
1.2 Творчий шлях Міраль ат-Тахаві	11
1.3 Творчість Міраль ат-Тахаві у контексті єгипетської літератури кінця XX століття.....	16
1.4 Автобіографічні риси в романі «Намет».....	18
Висновки до першого розділу	20
РОЗДІЛ 2. Проблематика роману Міраль ат-Тахаві “Намет”	22
2.1 Традиції та звичаї, що стосуються жінки.....	22
2.2 Патріархальні образи роману	26
2.2.1 Образ бабусі Хакіми.....	26
2.2.2. Образ батька Фатіми	33
Висновки до другого розділу	33
Розділ 3. Труднощі перекладу роману “Намет” з арабської на англійську мову.....	36
Висновки до третього розділу	38
ВИСНОВКИ	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	43

Вступ

Темою цього дослідження є проблематика роману єгипетської письменниці Міраль ат-Тахаві та труднощі його перекладу на англійську мову. Мірал ат-Тахаві (ميرال الطحاوي), також відома як Мірал Махгуб, є єгипетською письменницею, яка однією з перших описала патріархальне суспільство бедуїнів та статус жінки у ньому. Згідно з The Washington Post, письменниця була визнана першою романісткою, яка змогла показати життя єгипетських бедуїнів поза стереотипами та проілюструвати проблеми, з якими зіштовхуються бедуїнські жінки та їх бажання звільнитися. Письменниця народилася в 1968 році в бедуїнській родині з племені аль-Ганаді в провінції Шаркія. Незважаючи на традиційні обмеження, що існують в бедуїнському суспільстві, особливо для жінок, її батько забезпечив їй отримання освіти. Вона здобула ступінь з арабської літератури в Заказіському університеті, після чого працювала вчителем, борючись з традицією раннього шлюбу. Потім вона продовжила свою освіту в Каїрському університеті, куди переїхала у 26 років, а опісля здобула ступінь магістра та доктора в Каїрському університеті та опанувала кілька мов, зокрема англійську, перську, іврит та класичну арабську. У 1995 році випустила свою дебютну книгу - збірку оповідань. В 2007 році Ат-Тахаві переїхала до США. Вона працювала доцентом на кафедрі іноземних мов в Аппалачському державному університеті Північної Кароліни, де також керувала арабською програмою. В даний час вона займає посаду доцента в Університеті штату Арізона. Міраль ат-Тахаві використовує різні техніки оповіді в своєму стилі, зокрема магічний реалізм, етнографічне письмо та мемуаристику, що надає її оповідам особливого колориту. Роман “Намет” розповідає про життя бедуїнських племен зсередини від імені головної героїні. Таким чином, ми можемо дізнатися про культурні та соціальні особливості життя бедуїнів. Можна стверджувати, що усе описане в творі реальне, оскільки авторка сама походить з бедуїнського племені та проживала в таких умовах. Ми звернемо увагу на біографічні збіги з твором, які дають нам привід думати, що роман частково

автобіографічний. А також дослідимо та порівняємо вже з відомою інформацією про бедуїнські племена. “Намет”, хоч і був перекладений кількома мовами, не набув сильної популярності. Феміністична проблематика цього твору є досі актуальна для багатьох країн, де права жінок досі обмежені.

Актуальність теми полягає в браку уваги та досліджень до сучасного жіночого єгипетського роману. Мірал ат-Тахаві була відзначена премією Нагіба Махфуза 2010 року, проте вона не надто відома в літературних колах, оскільки призупинила літературну діяльність і зосередилася на викладанні. Незважаючи на цей факт, її вклад був важливим для єгипетської літератури, історії бедуїнів та феміністичного руху. З точки зору проблематики роману, він є цінним як джерело розуміння патріархального бедуїнського суспільства та його традицій, що стосуються жінки. На сьогоднішній день не існує достатньої кількості праць, які вивчають спосіб життя бедуїнів та труднощі, з якими стикаються жінки в патріархальному устрої цієї общини. В Україні немає жодного дослідження про романом “Намет”, який ще не перекладений українською мовою.

Метою дослідження є аналіз образів патріархату в романі “Намет”, дослідження схожостей з біографією Мірал ат-Тахаві та з’ясування труднощів при перекладі на англійську.

1. Завдання дослідження:

- Ознайомитися з науковими роботами про роман. Розглянути історіографію дослідження творчості Міраль ат-Тахаві.
- Розглянути життєвий та творчий шлях Мірал ат-Тахаві для кращого розуміння об’єкту дослідження.
- Проаналізувати автобіографічні особливості, які є в романі.
- Проаналізувати образи зображені в творі.
- Порівняти наявну інформацію про бедуїнів з представленою в романі “Намет”.
- Порівняти оригінал та переклад роману англійською мовою та проаналізувати застосовані перекладацькі трансформації та рішення, застосовані при перекладі.

Об'єктом дослідження є роман Мірал ат-Тахаві “Намет”, а **предметом дослідження** - проблематика цього роману.

Для вирішення поставлених завдань були використані такі **методи дослідження**:

1. аналіз наукових праць та статей на основі роману;
2. аналіз наукових праць та статей про життя бедуїнів;
3. виявлення соціокультурних проблем відображених у творі;
4. розбір образів патріархату в романі;
5. аналіз перекладу з арабської на англійську;
6. порівняти оригінал та переклад роману англійською мовою та проаналізувати застосовані перекладацькі трансформації та рішення, застосовані при перекладі.

Структура роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури. Перший розділ присвячений огляду досліджень на основі роману та біографії автора. Другий розділ присвячено аналізу образів персонажів роману та огляду бедуїнського життя. Третій розділ присвячений аналізу перекладу з арабської на англійську.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше на вітчизняному рівні розглянуто проблематику роману «Намет» Міраль ат-Тахаві.

Практичне значення результатів дослідження полягає в можливості їх використання при викладанні з дисциплін з сучасної арабської літератури.

РОЗДІЛ 1. ЛІТЕРАТУРНЕ НОВАТОРСТВО МІРАЛІ АТ-ТАХАВІ

1.1 Огляд та зміст досліджень роману Міраль ат-Тахаві “Намет”.

Перед початком огляду досліджень даного роману варто зазначити, що в Україні цей твір практично невідомий. Немає українського перекладу. Цей роман також не був об'єктом наукових досліджень у вітчизняній науці.

Роман “Намет” був вперше опублікований 1996 року. Під час дослідження не було знайдено інформації про те, до якої літературної течії можна віднести “Намет”. На нашу думку, роман реалістичний, оскільки тут зображені справжні події. Літературний реалізм — це літературний жанр, частина ширшого реалізму в мистецтві, який намагається правдиво представити предмет, уникаючи спекулятивної фантастики та надприродних елементів[1]. Нижче ми ще розглянемо, які біографічні особливості є в творі, які також притаманні цій течії. Найчастіше роман “Намет” дослідники розглядали як твір про обмеження жінок, які потерпають від патріархальних традицій, з аналізом феміністичних образів.

Протягом останніх десятиліть фемінізм набуває популярності в багатьох країнах. Особливо це спостерігається в економічно розвинених країнах. Якщо ж говорити про країни третього світу, наприклад Єгипет, звідки письменниця родом, такі процеси відбуваються значно повільніше через патріархальний устрій та сповільнений розвиток.

Шарль Фур'є приписують створення слова «фемінізм» у 1837 році. У Франції та Нідерландах ці слова вперше з'явилися у 1872 році, у Великій Британії - в 1890-х роках, а в США - у 1910 році. Послідовниці фемінізму мали різні мотиви та цілі залежно від періоду, культури та країни. Більшість західних істориків фемінізму вважають феміністичними всі рухи, що борються за визнання прав жінок, навіть якщо вони самі не вживали цей термін щодо себе. Фемінізм бореться з різними формами дискримінації жінок, такими як насильство, мізогінія, сексизм та гендерні стереотипи, і створює можливості для жінок в освіті та роботі. Ціллю фемінізму є усунення сексизму і поборення гендерної нерівності. Феміністичний рух протягом історії виступав за

різноманітні права жінок, такі як виборчі, трудові, право на власність та укладання договорів, рівність у шлюбі, репродуктивні права. Фемінізм також бореться з усіма формами насильства проти жінок і дівчат, включаючи сексуальне та домашнє насильство, і захищає фізичну недоторканість, цілісність і здоров'я жінок, наприклад, від калічення геніталій, «вбивства честі», спалювання наречених, селективних абортів, дитячих шлюбів, проституції та інших форм насильства [3, с. 25-27]. На противагу цьому ідеологічному руху існує патріархат. Патріархат - це соціальна система, що базується на домінуванні чоловіків у сім'ї, суспільстві та державі. [25, с. 441–442] Ймовірно, цей устрій виник у часи розпаду первісних суспільств. У гуманітарно-суспільних науках, а також у феміністській та гендерній науках використовується термін "патріархат" для позначення маскулінізованих ієрархічних відносин у суспільствах.

Хоч процеси боротьби з патріархальним устроєм почали відбуватися ще понад 200 років тому, вони досі тривають, навіть в країнах першого світу. І повертаючись до теми фемінізму в країнах третього світу, ситуація значно гірша. До прикладу можна взяти Єгипет, одну з найпрогресивніших країн Арабського світу. Саме тут в 19 столітті починає проявлятися активність жіночого руху, і з'являються перші видання жіночих журналів, таких як «Аль-Фатат», «Фатат аш-Шарк» та інші. У сфері друку вперше з'являються жінки-журналісти, такі як Мар'яна Марраш, Гінд Науфаль, Лабіба Гашім та інші. Також починають виходити книги Касима Аміна, які детально описують програму звільнення мусульманської жінки.

Звіт про нещодавню статистику сексуальних домагань 2015 року в Єгипті був опублікований Організацією ООН з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок. Згідно з даними, Єгипет займає друге місце за кількістю повідомлень про сексуальні домагання. [17]

У Єгипті традиційні гендерні ролі є широко поширеними та добре визначеними. Ці ролі щільно пов'язані з традиційними ісламськими сімейними структурами, де жіночі ролі часто пов'язані з домашніми обов'язками, а чоловічі - з суспільною сферою (більше деталей можна знайти в розділі "Жінки в Єгипті").

Гендерні ролі базуються на припущеннях про біологічні відмінності між статями та можуть призводити до значних відмінностей у життєвому досвіді, можливостях та результатах для окремих людей. Як наслідок, жінки часто перебувають у невігідному становищі порівняно з чоловіками.[22, с. 8]

У 2017 році Індекс гендерної нерівності (GII) ПРООН помістив Єгипет на 108 місце серед 162 країн з загальним значенням 0,449, де 0 вказує на ідеальний гендерний баланс відповідно до застосованих показників. Ці показники свідчать про значні гендерні розбіжності в сферах репродуктивного здоров'я, економічного функціонування та загального розширення прав та можливостей.

Чинники, що впливають на ці нерівності, дуже різноманітні: соціальні норми та погляди, економічний тиск, релігійні переконання та структурні сили, які підтримують існуючий статус.

В романі Міраль ат-Тахаві йдеться про бедуїнську общину, в якій права жінок ще більше утискаються. Бедуїни - це араби Аравійського півострова та Північної Африки, які пересуваються з місця на місце. Зазвичай, бедуїни - це кочові верблюдоводи, які живуть у таборах та групами, відомих як роди, племена та хамули.

Багато країн не можуть точно підрахувати кількість бедуїнів, оскільки вони не зареєстровані та не беруть участь у переписах населення.

Бедуїни поєднуються у селища, які очолює шейх. Більшість бедуїнів сповідує іслам сунітського толку, за винятком деяких племен у Сирії. Термін "бедуїни" також використовується для опису інших кочових народів у регіоні зі схожим способом життя.[30]

У своїй роботі про становище жінок в бедуїнському суспільстві Зайнаб Абд Алі Хаммуд та Ладжиман Бін Джанурі з Кафедри англійської мови та літератури, факультету мов і комунікації з університетом Пендідікан Султана Ідріса в Малайзії дослідили образи арабського патріархального стану. Ось що вони зазначили: "Патріархат в арабському світі означає надання чоловікам і жінкам похилого віку влади домінувати та пригнічувати інших членів сім'ї. Старим жінкам дозволено займати місце чоловіків у контролі над іншими

жінками.” «Намет» Міраль Аль Тахаві проаналізовано з точки зору радикального фемінізму. Таким чином, аналіз роману в рамках радикального фемінізму дасть чітку картину розуміння статусу бедуїнок у бедуїнському патріархальному суспільстві через пригноблених жіночих персонажів у романі. Тобто вони досліджували не стереотипний фемінізм, в якому права притісняють лише чоловіки, а більш всеохоплюючий. Дослідники особливу увагу надають Бабусі Хакімі, яка хоч і є жінкою, виступає образом патріархату в даному творі. “Патріархальне гноблення в цьому романі розкривається нам через владу, надану бабусі, якій через її похилий вік доручено гнобити інших жінок, використовуючи патріархальну владу.” [4, с. 12-18]

Суть в тому, що в патріархальному арабському суспільстві, а особливо це зараз спостерігається у бедуїнських племенах, роль чоловіка може виконувати старша жінка. Це відбувається, коли чоловік зрілого віку відсутній вдома. Також ім'я Хакіма означає “правителька”, і далі в творі ми дізнаємося, що це не просто так, авторка цілеспрямовано так назвала її.

Нур Ельмессірі, письменниця та критикиня, у своїй рецензії зосереджує увагу на головній героїні, а точніше її важкому психологічному стані через тиск перебування в гаремі. “Це 15 жінок на тісному просторі у 130 сторінок. Таким чином читач занурюється в задушливий гаремний контекст, який головна героїня, ціною свого здорового глузду, має витримати. ” Нур Ельмессірі зазначає, що окрім Фатіми можна знайти багато важливих елементів та образів у творі. Наприклад, письменниця пропонує звернути увагу на образ батька через бачення головної героїні. “Стосунки Фатіми з її батьком можуть бути прийняті як центр уваги роману. Фатіма любить свого тихого, мандрівного батька; він, зрештою, добрий до неї і сприймає її трохи серйозніше, ніж інші. Він , більш співчутливо зображений Аль-Тахаві”. Проте пізніше в практичній частині ми розглянемо, чи справді батька можна вважати повністю хорошим персонажем.[20]

Журналістка Сюзанна Тарбуш в своєму огляді на книгу коротко описує ставлення жінок до їхнього пригноблення, та як вони з цим справляються.

“Однією з тем книги є те, як жінки змовляються у власному гнобленні.” Справді, ніхто в книзі гостро не заперечує те, що відбувається вдома, оскільки вже всі звикли, що це нормально, і так має бути. Також журналістка у своїй рецензії згадує одного з перекладачів та цитує його: “Ентоні Калдербенк зазначає, що одна з проблем у перекладі «Намету» полягала в тому, що англійській мові бракує граматичних і морфологічних засобів, щоб виразити жіночність, яку арабська мова надає цьому тексту. В англійській мові немає закінчень жіночого роду, іменників і прикметників жіночого роду, і він пише, що важко відтворити аромат жінки, який пронизує арабський оригінал “Намет”.[34]

Каролайн Сеймур-Джорн, професорка Університету Вісконсин та письменниця, у своїй роботі досліджує вже етнографічні особливості та висловлює літературні роздуми стосовно роману. Вона стверджує, що ретельний підхід до вивчення естетичних особливостей твору дозволить розкрити більше. А також висловлює думку стосовно того, що антропологи багато що втрачають уникаючи цей метод вивчення. “У цій статті я досліджую, як один етнографічний роман просвітлює дрібні, емоційні та образні аспекти соціального та особистого життя — ті аспекти, які, як правило, є особливо складним для етнографа, щоб передати його чи її твори про культуру.” Дослідниця у своїй статті зазначає, що аналіз естетичної складової твору та загалом такої художньої літератури може розкрити багато інформації про культуру бедуїнів. В цьому плані вона також зосереджує увагу на віршах, які йдуть на початку кожного розділу: “Я припускаю, що аналіз поезії, використаної в тексті, допоможе деталізувати наше розуміння поезії в бедуїнському суспільстві, а сам роман стане частиною мінливої спадщини бедуїнської поезики. У певному сенсі використання поезії аль-Тахаві в «Наметі» переміщує бедуїнську традицію поезії в більш широку грамотну та орієнтовану на текст міську культуру Єгипту та арабського світу в цілому.” Як зазначає авторка статті, роман Міраль ат-Тахаві склав велике враження на єгипетське суспільство та справив вплив.

Критики висловлюють своє захоплення стосовно того, як авторка делікатно та автентично трактувала життя бедуїнських племен. Мабуть, це єдине дослідження, де увага зосереджена саме на зовнішньому світі та як він впливає.

Згідно з Каролайн Сеймур-Джорн Міраль Аль-Тахаві застосовує прозу для передачі складної життєвої ситуації молодій Фатімі, яка зростає в невдалих умовах своєї родини. Крім того, вона використовує жорстокі образи пустелі та поетичну прозу, щоб створити образний світ уяви її героїні-дитини, а також підказати межу між фантазією та реальністю для неї. Також професорка посилається на Абу-Лугод - антропологиню та письменницю, книги якої присвячені темі жінок в ісламі. Професорка зауважила, що пісні в творі Міраль ат-Тахаві дуже схожі до тих, про які антропологиня згадувала у своїй класичній етнографії бедуїнів із західної пустелі Єгипту . Каролайн Сеймур-Джорн зазначає, що вони мають ту саму суттєву форму (переважно дворядкові), ті самі теми та ті самі помітні літературні риси, такі як алітерація, асонанс і синекдоха. Також при перекладі багато чого було втрачено, адже Міраль ат-Тахаві писала вірші та пісні оригінальним бедуїнським діалектом, який доволі сильно відрізняється від єгипетського, а тим більше фусхи. Вона ставила примітки, проте в перекладі ми вже їх не побачимо.[33]

1.2. Творчий шлях Міраль ат-Тахаві

Єгипетська прозаїк і оповідачка Міраль ат-Тахаві, також відома як Міраль Махгуб, визнана новаторською літературною постаттю. Згідно з The Washington Post, її назвали «першим романістом, який викрив життя єгипетських бедуїнів поза стереотипами та проілюстрував кризи бедуїнських жінок та їх бажання звільнитися». [39]

Вона народилася в 1968 році в громаді в східній частині дельти Нілу в провінції Шаркія. З племені аль-Ганаді походить її бедуїнська родина. Ат-Тахаві була наймолодшою з семи дітей і в основному це були жінки.

Незважаючи на обмеження традиційного бедуїнського суспільства, особливо щодо жінок, вона сказала, що її люблячий батько відповідав за те, щоб

вона отримала освіту. Вона отримала ступінь з арабської літератури в Заказікському університеті і продовжила працювати вчителем, запобігаючи ранньому шлюбу. Потім вона продовжила навчання в Каїрському університеті, переїхавши до міста у віці 26 років. Через це у неї були суперечки з сім'єю, адже це суперечило бедуїнським звичаям. Їй було складно адаптуватися до життя в столиці, проте вона нарешті закінчила магістратуру та докторську ступінь у Каїрському університеті та вивчила кілька мов, зокрема англійську, перську, іврит та класичну арабську.

У 1995 році Аль-Тахаві видала свою першу збірку оповідань.

Хосні Сулейман, власник видавництва «Дар Шаркіят» і видавець деяких із найпопулярніших творів єгипетської літератури 1990-х років, залучив її до проекту. Її дебютна книга «Намет» - «الخِباء» була опублікована в 1996 році. «Блакитний баклажан» - «البزنجانة الزرقاء» і «Сліди газелі» - «نقرات الطباء» були опубліковані в 1998 і 2008 роках відповідно.

Ат-Тахаві переїхала до США в 2007 році, де в Аппалачському державному університеті Північної Кароліни вона працювала доцентом на кафедрі іноземних мов. Крім того, вона керувала їхньою арабською програмою. Зараз вона працює доцентом в Університеті штату Арізона.

«Бруклін Гейтс», остання робота письменниці, отримала багато позитивних відгуків критиків. Роман був номінований на арабську Букерівську премію 2011 року та отримав премію Нагіба Махфуза 2010 року.

Західні критики описують її як представницю арабської літератури, яка відкриває світ арабських культур та зображує життя бедуїнів. Такі описи можуть бути правдивими, але вони також руйнують стереотипи самі по собі. Але, як зазначила сама письменниця, кліше зазвичай мають свої коріння в правді. Наприклад, у інтерв'ю з Вашингтон Пост Міраль аль-Тахаві розповіла про те, як знайома з пустелею ще з дитинства, тому Арізона, де вона живе зараз, стала для неї викликом через те, що тут неможливо прикритися від сонця та пустельного вітру. У цьому інтерв'ю вона також розповіла, що «вперше вийшла з дому без супроводу родича чоловічої статі, коли їй було 26 років, і досі мала бути покрита

з голови до ноги”. Міраль аль-Тахаві, яка має бедуїнське походження, не є жителем Каїру. Хоча отримала ступінь магістра та доктора в Каїрському університеті і довгий час їздила на роботу зі свого дому, відділеного від університету три години їзди. Для Міраль аль-Тахаві, чий роман описує зіткнення її бедуїнських традицій з сучасним життям та її власними прагненнями, художня література стала дверима до свободи. Як зазначала сама письменниця: "Я хотіла бути кимось іншим, а не тільки донькою або дружиною, які можуть робити тільки те, що дозволяють інші". [18] Ранні роки Аль-Тахаві пройшли майже виключно серед жінок. Їй важко навіть описати батька в романі, розповідала вона. Проте вважає, що батько виховував її у відносно ліберальний спосіб. Хоча вона виростала в сегрегованій родині, де її сестра вийшла заміж за свого двоюрідним братом, батько Міраль аль-Тахаві відправив всіх своїх сім дітей до коледжу. Сестра Міраль - фармацевт. Хоч і родина аль-Тахаві притримувалася традиційних бедуїнських звичаїв, багато перейняла від західної культури. Батько був хірургом, а мати навчалася у французькій школі-інтернаті, але Міраль довелося боротися, щоб отримати дозвіл вчитися далі. Вона отримала бакалавра в Заказикському університеті поблизу свого дому, але брат повинен був супроводжувати її кожного разу, коли вона виходила з дому. Незважаючи на опір родини, Міраль здобула ступінь магістра з арабської мови та літератури в Каїрському університеті в 1995 році.

Ат-Тахаві стверджує, що до одруження з відомим єгипетським поетом Ахмедом аль-Шахаві, вона не жила «звичайним» життям, оскільки порушила традицію, виходячи заміж за межі свого племені. Вона познайомилася зі своїм чоловіком після того, як розпочала письменницьку кар'єру, та стверджує, що він поважає її талант. Аль-Тахаві вважає, що ніхто з її інших родичів не проявляв зацікавлення до її творів, хоча вони були раді бачити її фотографію на перших сторінках газет, коли вона була вшанована на Каїрському книжковому ярмарку у 1998 році. У своєму другому романі "Блакитний баклажан", Міраль аль-Тахаві зображує героїню-бедуїнку, яка пройшла шлях від свого племені до коледжу в Каїр. Це було протиставленням до трагічного зображення безсинівної матері в її

першому романі "Намет". Героїні роману Міраль аль-Тахаві вдалося здійснити ідеологічні зрушення, а також повстати проти консервативних поглядів на роль жінки у суспільстві. У своїх творах аль-Тахаві намагається передати гуманістичні погляди на життя, а не тільки феміністичні ідеї. Її один з останніх романів «Сліди газелі» - «نقرات الطباء», 2002 розповідає історію жінки Мухри і її родини, які намагаються зберегти традиційне минуле в змінному світі. Аль-Тахаві каже, що кожна героїня її творів - це її творіння, але вона також несе тягар відповідальності за їхні долі і їх бажання знайти своє місце в світі.

Також хотілося б звернути увагу на її останній роман, який здобув премію Махфуза. «Бруклін Гейтс» - «بروكلين هاييتس», 2010 — четвертий роман єгипетської письменниці. Він увійшов до короткого списку арабської Букерівської премії за 2011 рік і отримав нагороду Нагіба Махфуза з літератури 2010 року. Роман, виданий арабською мовою в 2010 році, був опублікований в англійському перекладі Самеха Саліма у видавництві Американського університету в Каїрі наступного року.

У «Бруклін Гейтс» розповідається про Гінд та її сина, які переїжджають на Флетбуш-авеню в Бруклін-Гейтс, Бруклін, щоб уникнути невдалого шлюбу та обмежень її сім'ї. Хоча для неї все навколо нагадує про батьківщину, її син вже адаптувався до американської культури. Гінд мріє стати письменницею, але працює в Dunkin' Donuts, де бере уроки англійської, надіючись знайти поважну роботу (на кшталт художника, письменниці чи актриси). Вона також бере уроки танго і зустрічається з декількома людьми, але її дружба з жінками не триває довго. Вона читає вірші Зіяду, палестинському пекарю, який мріє знімати фільми на зразок Pulp Fiction. Врешті їхні мрії здійснюються. Він знімає короткий фільм про родину арабських іммігрантів, де Гінд грає матір.

Стиль Тахаві поєднує різні техніки оповідання, включаючи магічний реалізм, етнографічне письмо та мемуаристику, що додає її оповідям особливого колориту. Головний герой, як і весь наратив, перебуває в постійному стані екзистенціалістичної туги. Вершина її творів настає, коли вона доповнює свою розповідь образами своєї батьківщини. Аль-Тахаві чудово використовує

паралелізм у своїх розповідях, досліджуючи околиці Брукліна та протиставляючи їх селу та Каїру. Вона також має гостре око для дослідження життя різних іммігрантських спільнот у Нью-Йорку, що додає реалізму її оповідям. [14]

В одному з останніх інтерв'ю Міраль ат-Тахаві зазначила, що вона віддалилася від літературного світу, який колись любила, і вже не відчуває підтримки спільноти. Однак для багатьох біженців, які знаходять притулок в Феніксі, місто стало домом, а вона має можливість спостерігати за їхніми культурними традиціями, що вона глибоко цінує. Хоча вона опинилася в місці, яке може надихати, але й водночас відчуваю дискомфорт через свою ізольованість. [17]

Упродовж чотирьох років вона працювала над науковим проектом, але коли вона майже закінчила, її знову зацікавила творчість. Після успішної підвищення, її університет дозволяє розглядати творчість як частину її професійної діяльності, що є важливим кроком для університету, щоб прийняти творчість як активну частину розвитку.

Одна з улюблених тем - арабські письменниці та табу. Вона складає список нових романів, які були піддані цензурі з будь-якої причини або були звинувачені в чомусь. Вона вивчає авторів з Саудівської Аравії та Сирії, які змушені дотримуватися свободи слова в суспільстві, де є багато табу. Це її захоплення - процес оцінки табуйованого твору та аналіз іншими людьми, які не знають ні назви, ні автора. Вона використовує різні імена та псевдоніми, щоб уникнути зіткнення з суспільством.[3]

Міраль ат-Тахаві не має на меті здобути якусь популярність чи написати бестселер. Вона перестала думати про своїх читачів. Вона розуміє, що якщо вона хоче створити бестселер, є багато шляхів досягнення цієї мети. Однак, якщо вона хоче створити щось дійсно особливе, це вимагає певного підходу. Вона радить не зосереджуватися на читачах, навіть якщо вони є важливою частиною її роботи. Вона навчається цього і намагається не очікувати, що читачі будуть

реагувати однаково на її творіння. Вона дуже чітко розуміє, що хоче сказати своїм читачам. [18]

1.3. Творчість Міраль ат-Тахаві у контексті єгипетської літератури кінця XX століття

Щоб зрозуміти становлення Міраль ат-Тахаві як письменниці та художні особливості її творчості, варто звернутися до історії літератури Єгипту. У 1990-х роках в Єгипті народився новий літературний рух, що виник внаслідок соціально-економічних, культурних та політичних криз, з якими зіткнулися молоді люди. Значний приріст населення Єгипту, яке майже подвоїлось з 1980 року і становило 81 мільйон людей у 2008 році, призвів до масової міграції з сільської місцевості до міст, навіть утворився термін «منطقة عشوائية» - "безладний район" навколо Каїра. Незважаючи на це, безробіття залишалось високим, а витрати на життя зросли через перенаселеність. Після односторонньої угоди Анвара Садата з Ізраїлем у 1979 році зростає розбіжність між настроями населення в цілому, здійсненими США та Ізраїлем у регіоні. Фактична підтримка Єгиптом послідовних воєн, включаючи вторгнення в Ліван, «Бурю в пустелі» та окупацію Афганістану та Іраку, ще більше маргіналізувала Єгипет як регіональну державу. Це посилювало у молодого покоління почуття відчаю та приниження. Труднощі, пов'язані з бідністю, послужили натхненням для нової єгипетської літератури, яка акцентує на кризах. На цьому несприятливому тлі з'явилося чудове нове покоління молодих єгипетських письменників, яке значно відійшло від усталених норм і запропонувало нові проникливі погляди на арабську культуру та суспільство. Твори цих письменників демонструють явне ухилення від форми, що характеризується інтенсивними риторичними запитаннями і фрагментованим оповідним і лінгвістичним стилем, який відображає ірраціональну та оманливу реальність, у якій головні герої принижені. Тексти стислі, рідко перевищують 150 сторінок, і переважно зосереджені на окремих індивідах, що відрізняються від розповсюджених саг про багато поколінь, які визначали традиційний єгипетський роман. У наративах

відчувається криза, хоча до зображеного світу часто ставляться зневажливо. Головні герої опиняються в пастці сьогодення, позбавлені будь-якої сили внести значні зміни.[40] Так і відбувається у творі “Намет”, де головний персонаж, Фатіма, яка у безвихідному становищі, створене ісламською традиційною культурою. Дівчина намагається опиратися встановленим їй нормам, адже це обмежує її можливості та бажання, які вже на момент написання книги вважалися звичайним у більш розвинених країнах. Її старша сестра Сафія також протиставляється правилам стосовно одруження, але врешті змушена здатися, оскільки її сил недостатньо. Стиль “Намету” якраз підходить часу, в який жила письменниця. Хоч у неї сім’я була більш ліберальна, ніж в інших з бедуїнським походженням, все одно певні соціальні обмеження існували, які, на той момент, молоде покоління хотіло побороти. У цей період з’явилися нові приватні видавництва, такі як “Дар Шаркіят” і “Дар Міріт”, які сприяли публікації нових авторів. Це зростання літературної продукції привело до експериментування з традиційними темами, більшого акценту на особистому досвіді, відсутності серйозних політичних турбот і використання більш витонченої та розвиненої мови. Хусні Сулейман заснував “Дар Шаркіят”, невелике видавництво, яке видавало авангардні твори протягом 1990-х років. Це видавництво у свій час було одним з найпопулярніших та найбільш бажаних для молодих письменників. Це було одне з перших видавництв, що діяв поза моделлю державної субсидії та мав мету створити видавництво, яке б відповідало європейським стандартам для єгипетських письменників і поетів. Він надавав своїм авторам офіційні контракти, аванси та гонорари, що розширило можливості для публікації їхніх творів. “Дар Шаркіят” привернув увагу завдяки партнерству з Французьким інститутом, що привело до перекладу числа книг з французької мови. Саме у цьому видавництві було опубліковано роман Міраль ат-Тахаві “Намет”. Звісно ж не все було так гладко, адже протягом кількох років газета “Аль-Ахбар” і його щотижневий книжковий додаток “Ахбар аль-Адаб” під керівництвом впливових особистостей з Каїра проводили постійну кампанію проти нових письменників. Журнал «Творчість» - “إبداع” , провідний літературний щомісячник, спочатку

відмовився публікувати їхні роботи. Молодих письменників звинувачували у недостатній освіті, нігілізмі, втраті орієнтації, відсутності інтересу до суспільних проблем та надмірному фокусі на фізичному аспекті; також їх звинувачували у стилістичній бідності, слабкій граматиці, нестачі навичок у оповіданні та загальній незрозумілості. Проте, детальне критичне вивчення цих робіт та нових літературних напрямків, які вони пропонують для сучасної арабської літератури, було обмеженим. Також не відбувалося постійних спроб зв'язати їх із ширшим соціальним і політичним контекстом, з якого вони виникали. Можна сказати, що це відбувалася боротьба поколінь, інтересів та консерватизму з лібералізмом. Все частіше починають з'являтися персонажі, які протистоять соціальній системі та традиціям, що не могло не обурювати традиційне арабське суспільство. Для цього покоління творів також притаманне те, що персонажі відчують себе ізольованими в суспільстві, навіть у власній сім'ї. У «Наметі» також спостерігатиметься така картина, де хоч і головна героїня завжди перебуває серед людей, вона залишається на самоті, адже її цінності не поділяють інші і вона не може вибороти те, чого прагне всупереч суспільству.

Таким чином письменниця Міраль ат-Тахаві належить до покоління письменників, які зробили культурну та соціальну революцію. Вона це зробила як в своєму творчому плані, так і в реальному житті.

1.4 Автобіографічні риси в романі «Намет».

Уважний читач твору ознайомившись з біографією авторки точно помітить елементи твору, які співпадають з життєписом. Почнімо з основної інформації: Міраль ат-Тахаві не дарма так натурально розписує життя Фатіми в бедуїнському племені, адже сама походить з сім'ї бедуїнського походження. Вона по суті прожила той же ж досвід, якщо говорити про першу половину твору. Письменниця висловлює свої погляди на життя через вуста героїні твору, а саме – на питання свободи та прав жінки в бедуїнському племені. Усі обмеження, які були описані в творі, письменниця сама пережила. Судячи з інтерв'ю з авторкою, можна прийти до висновку, що батько також певними рисами схожий на батька

головної героїні. Зі спогадів Міраль ат-Тахаві ми можемо дізнатися, що тато був доволі лояльним та прогресивним на фоні інших чоловіків в племені. Він любив свою доньку та хотів зробити її життя якомога кращим. Саме він ініціював отримання нею освіти, що було рідкісним у бедуїнському суспільстві. Головна героїня в творі також описує батька як люблячу людину, яка хотіла найкращого для неї. Тому і віддав на навчання. Як і Міраль, вона опанувала мистецтво письменництва та іноземні мови. Проте цей роман не є автобіографічним. По-перше, сама Міраль про це ніколи не зазначала. Все, що вона сказала, це те, що описала певні елементи бедуїнського побуту, в якому вона жила. По-друге, є розбіжності. Одна з основних - психічна хвороба. В "Наметі" поступово це прослідковується ще з початку твору. Нам від першої особи головної героїні розповідають про інших персонажів. І поступово ми дізнаємося, що, наприклад, Захва - її уявна подруга. На початку роману, коли дівчинку зображують ще маленькою, це можна сприймати як нормальним явищем. Стефані М. Карлсон, Марджорі Тейло у своїй роботі «Уявні компаньйони та імітовані персонажі: статеві відмінності у дитячих фантастичних іграх» під час досліджень з'ясували, що дівчата частіше, ніж хлопчики, заводять уявних друзів в дошкільному віці. І це вважають нормальним, адже діти часто "заводять таких друзів", аби навчитися гратися на самоті і в більшості випадків самі розуміють, що вони вигадані.[15, с. 93] З погляду Фатіми до кінця твору ми "бачимо" Захву. Просто є періоди, коли вона "зникає", скоріш за все це пов'язано з послабленням симптомів в певні моменти життя. Її симптоми також можна пов'язати з психічною хворобою, а саме: галюцинації та марення. До того ж у її матері були схожі симптоми, що може вказувати на спадковість хвороби. Міраль ат-Тахаві ж стає успішною в реальному житті: вона змогла вирватися з бедуїнського племені в Каїр, столицю Єгипту. Отримує вищу освіту, що, на той момент, здається практично нереальним для більшості жінок бедуїнських племен. Вона не лише йде проти системи та стає освіченою людиною, але й відомою романісткою, яка отримала премію Нагіба Махфуза. В майбутньому навіть покидає межі країни.

Висновки до першого розділу

У романі автор використовує новаторські підходи до літературної творчості. Його можна віднести до літературного реалізму, оскільки він зображає справжні події і уникає фантастичних елементів. Фемінізм зарекомендував себе як глобальний рух, що набуває популярності протягом останніх десятиліть, але в країнах третього світу, наприклад Єгипті, розвиток фемінізму відбувається повільніше. Згідно з Індексом гендерної нерівності, Єгипет має значні розбіжності в сферах репродуктивного здоров'я, економічного розвитку та загальних прав та можливостей для жінок. Ці нерівності спричинені соціальними нормами, економічним тиском, релігійними переконаннями та структурними силами. В романі Міраль ат-Тахаві, що досліджує бедуїнське суспільство, показано, що права жінок у цій общині ще більше пригнічують. У бедуїнському суспільстві жінки мають обмежені права, і влада патріархату може передаватися старшим жінкам. Дослідники зазначають, що в романі образ бабусі Хакімі розкриває патріархальне гноблення через владу, надану їй, як старшій жінці, для пригнічення інших жінок. Це показує, що роль чоловіка може бути виконана старшою жінкою, коли він відсутній. У романі "Намет" акцентується увага на важкому психологічному стані головної героїні, яка перебуває в гаремі, де жінки відчують пригнічення. Рецензенти відмічають, що книга зображує задушливу атмосферу гарему, в якому головна героїня, втрачаючи розсудливість, змушена витримувати. Усередині гарему жінки погоджуються зі своїм пригнобленням, оскільки це сприймається як норма. Для вивчення культури бедуїнів потрібне детальне вивчення естетичних особливостей твору та аналіз поезії. Міраль ат-Тахаві вразила єгипетське суспільство та має великий вплив, оскільки автентично зобразила життя бедуїнів та проблеми жінок у ньому. Її твори, включаючи "Намет", "Блакитний баклажан" і "Сліди газелі", відомі своїм новаторством і розкриттям проблем, з якими зіштовхуються жінки в бедуїнських спільнотах. Стиль Тахаві поєднує різні техніки оповідання і відтворює життя арабських іммігрантів в Нью-Йорку. Міраль ат-Тахаві як письменниця

розвивається в контексті нового літературного руху в Єгипті, що виник у 1990-х роках. Цей рух був відповіддю на соціально-економічні, культурні та політичні кризи, з якими стикнулися молоді люди. Масова міграція, безробіття та зростання витрат на життя створили неприємну ситуацію. У цей період з'явилося нове покоління єгипетських письменників, які відходили від усталених норм і пропонували проникливий погляд на арабську культуру та суспільство. Твори цих письменників характеризувалися інтенсивними риторичними запитаннями, фрагментованим стилем та акцентом на кризах. Міраль ат-Тахаві досліджує соціальні обмеження та табу, зосереджується на індивідах і використовує стислий стиль, щоб висловити свої ідеї та бажання побороти ці обмеження. "Дар Шаркіят", популярне видавництво, яке публікувало авангардні твори у 1990-х роках, опублікував роман Міраль ат-Тахаві "Намет". Однак, нові письменники зустрічали опір з боку впливових осіб і критиків, які звинувачували їх у недостатній освіті та втраті орієнтації. Твори письменниці Міраль ат-Тахаві були частиною культурної та соціальної революції, яку вона здійснила як у своїх творах, так і в реальному житті. Міраль ат-Тахаві є письменницею, яка в своїх творах відображає життєвий досвід бедуїнського племені, з якого сама походить. Вона ставить акцент на питання свободи та прав жінок у такому суспільстві, як бедуїнське. Хоча деякі елементи твору співпадають з її життєписом, роман "Намет" не є автобіографічним. Є розбіжності, зокрема щодо психічної хвороби головної героїні, яка страждає від шизофренії. Міраль сама стає успішною письменницею, виходить за межі бедуїнського племені і отримує вищу освіту, набуває визнання за свої твори.

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМАТИКА РОМАНУ МІРАЛЬ АТ-ТАХАВІ “НАМЕТ”

2.1 Традиції та звичаї, що стосуються жінки

В “Наметі” описано життя бедуїнського суспільства, в основному жінок. Тому ми будемо посилалися також на інформацію про ці племена та порівняємо її з нашим романом. Найімовірніше, події роману відбуваються в Єгипті, оскільки про місцезнаходження не йдеться, але знаємо, що письменниця звідти родом, а також вже проаналізували певні схожості. Почнімо з теми оселення. Бедуїни - кочівний народ. Проте вони не подорожують надто часто, лише тоді, коли місцевість навколо виснажується, і необхідно шукати нові землі для вирощування рослин. В творі ми спостерігаємо наступну картину: батько доволі часто виходить в пустелю, аби повернутися з якимось товаром. Він єдиний із сімейства, хто може це робити, адже жінка може це робити лише із супроводом чоловіка. Також варто зауважити, що бедуїнські традиції тісно пов’язані з ісламом. “ Усі стояли, як вона підійшла до воріт.” Коли бедуїни оселяється, навколо своїх палаток вони роблять паркан та ворота, в які пускають лише своїх. “За нею раб вів осла з двома сидельними сумками. ” В свій час бедуїни нападали на інші племена та грабували їх, багатьох людей робили своїми рабами. В творі, найімовірніше, показано 19-початок 20 століття. “Не вбивайте жодного голуба”. Перечитавши дослідницькі статті про цих кочівників, виявилось, що для них це справді традиція вирощувати білих голубів для отримання прибутку.

Згідно з сайтом The Bedouin Way традиції весілля значно змінилися з часом. В творі показані старі традиції бедуїнів. Раніше чоловіки та жінки-бедуїни рідко зустрічалися один з одним до шлюбу, про це зазвичай домовлялися їхні родини. Одруження відбувалося всередині племен, оскільки з чужими зазвичай ворогували. Тому практика одружуватися з родичами була доволі повсякденною. Так і відбувається з старшою сестрою Фатіми Сафією. Вона не знала, хто буде її нареченим, а до своєї нової домівки добиралася цілий тиждень. В принципі, бедуїнкам було заборонено виходити на вулицю до певного віку та до статусу

одруження без чоловіка. Тому і відповідно їм було заборонено спілкуватися з незнайомцями. Ситуація досі неоднозначна: в деяких регіонах почали ставитися до цього легше, в деяких досі дотримуються старих традицій. Наприклад, у видавництва The Guardian було інтерв'ю за 2019 рік з бедуїнськими племенами. Вони зазначили, що для жінок дуже незвично шукати роботу поза домом, і вони дуже рідко спілкуються з людьми за межами своєї громади. Зараз, якщо розглядати біографію Мірал ат-Тахаві, яка походить з бедуїнського племені, та сайти, присвячені цій тематиці, то ситуація для жінок в бедуїнських племенах змінилася в кращу сторону. Молоде покоління прагне більш вільно взаємодіяти одне з одним. Помітивши на вулиці когось, хто їм здався привабливим, вони можуть ініціювати привітання або заручитися допомогою друзів, щоб не створювати прямий контакт на самоті, адже до жінок в цьому плані досі ставляться упереджено. Вони можуть вести тривалі телефонні розмови та домовлятися про кілька зустрічей до весілля.

Як правило, вони вирішують зустрітися вдома або вдома у сусіда, щоб познайомитися один з одним перед весіллям. Проте приватно це робити заборонено. Як правило, молоді люди залишаються зарученими приблизно один рік, який починається, коли чоловік просить у батька дівчини її руки. Якщо вони можуть собі це дозволити, чоловік може придбати каблучку та надіти її на безіменний палець правої руки дівчини. В творі також Сафія спочатку була в статусі нареченої, проте через свою поведінку батьки нареченого погрожували відкликанням заручин, що призвело б до ганьби цілої сім'ї. За старими традиціями, жодна жінка не працювала поза домом, в принципі, воно і зрозуміло розглядаючи попередні правила. Зараз ситуація не сильно змінилася. Хоч статистику і складно підрахувати, адже досі більшість з них не мають особливо документів, які б зберігалися в державних установах. Проте, за можливими підрахунками. У 2007 році лише 11,4% бедуїнських жінок працювали поза домом, проте ця оцінка не враховувала різні типи робіт. Згідно з дослідженням економіста Аамера Абу-Карна, основними причинами, які зменшують участь жінок-бедуїнок у робочій силі, є відсутність освіти, брак досвіду та погана

інфраструктура в бедуїнських містах. Крім того, дискримінація на ринку праці, нижча якість освіти в бедуїнських містах і відсутність підходящої роботи поряд є іншими причинами, які пояснюють відносну недостатню представленість жінок-бедуїнок серед робочої сили. Жінки-бедуїнки повинні боротися з культурними очікуваннями, які їх обмежують, а відсутність освіти становить більшу перешкоду для них, ніж для чоловіків. Також жінкам-бедуїнкам часто не дозволяється подорожувати поодинці, що обмежує їх можливості працевлаштування. Коли жінки працюють, вони, як правило, заробляють менше, ніж чоловіки. Немає статистичних даних про типи зайнятості бедуїнських жінок.

Як і в романі, так і в реальності, освіта практично не доступна для них. В “Наметі” лише головна героїня Фатіма отримує індивідуальну освіту. Скоріш за все це відбулося з 2 причин: вона була улюбленицею батька та пізніше, коли вона зламала ногу та стала інвалідом - мала менше шансів вийти заміж. Зараз ситуація стала трішки кращою, проте неідеальною. Наприклад, в дослідженні Ізмаїла Абу-Саад “Корінні бедуїнки жінки здобувають звичайну вищу освіту” було виявлено, що 70% бедуїнок були заохочені до здобуття вищої освіти своїми батьками. Але в той же ж час, а результатами опитування, 86% студенток-бедуїнок повідомили, що мають проблеми з фінансами. Одна з студенток пояснила, що обмежені можливості роботи для бедуїнів призводять до некваліфікованої праці або безробіття батьків, а також до відсутності доступних можливостей працевлаштування для матерів. Це завдає труднощів студенткам, які не хочуть тиснути на своїх родичів і відмовляються від ідеї здобути вищу освіту. Інші студентки також згадали, що знають багато ровесниць, які не змогли здобути вищу освіту через брак фінансових ресурсів у своїх родинах. Також отримання освіти практично унеможлиблює заміжжя, адже зазвичай це вже сприймається як період, коли потрібно потурбуватися про дім та про дітей, які зазвичай заводяться практично одразу. До цього всього - чоловік має дати дозвіл на отримання освіти.

В романі також був епізод, де рабині почали співати, через що бабуся Хакіма розізлилася та почала кричати на них. Бедуїнські племена багато в чому

перейняли старі традиції мусульман. Деякі досі вважають, що це харам співати в публічному місці, адже жінок не мають чути незнайомі чоловіки. Деякі вважають це прийнятним, якщо в оточенні лише жінки.

Усна поезія — найпопулярніший вид мистецтва серед бедуїнів. Мати поета у своєму племені високо цінувалося в суспільстві. Крім того, що поезія служила формою мистецтва, вона використовувалася як засіб передачі інформації та соціального контролю. Поезію бедуїнів, також відому як набатейську поезію, часто читають на народному діалекті. На початку кожного розділу є поезія, яка має бедуїнське походження, а в деяких розділах є уривки пісень. Проте перекладачі зазначали, що не можуть досконало її перекласти через мовні бар'єри.

Раніше бедуїни були завойовниками, і підкорюючи інші племена, вони брали в рабство тамтешніх жителів. В принципі, більшість традицій та побутових справ дуже схожі до ісламських. Ставлення до жінок подібне до традиційного ісламського. Жінка в такому суспільстві зазвичай вважається інструментом продовження роду, оскільки з народження батьки переживають, щоб донька ніяк не зганьбила сім'ю. Стосовно жінок значно більше обмежень, тому такого допуститися легше. Вище ми перерахували такі фактори: заборони співати, спілкуватися з незнайомцями, виходити без супроводу чоловіка, працювати поза домом, відмовляти своїй сім'ї. В творі також матір Фатіми подається як непотріб - через неспроможність народити сина вона потерпала від гноблення від свекрухи усе життя. Сама ж бабуся Хакіма хвалилася, що завдяки молитвам Аллаху у неї не народилося жодної доньки, інакше вона б сама їх вбила. “Я завжди промовляла свої молитви, і жодна з них не вижила (доньки). І яка це боротьба з того дня, як вони з'явилися на світ до того моменту як Господь їх забирає. Подивіться на мого сина. Бог серйозно випробував його, але він зумів залишитися терплячим.” Також, як і в традиційному мусульманському суспільстві жінка має бути покритою. У бедуїнів же має бути видно лише очі. В творі нам детальніше описують саме вбрання бабусі Хакіми. Коли вона заходила, то була закутана в шарфи та плащ. Коли зайшла в намет, то змогла скинути з себе верхній одяг, адже була в оточенні лише близьких рідних.

2.2 Патріархальні образи роману

2.2.1. Образ бабусі Хакіми

Бабуся Хакіма - мабуть, найбільш патріархальний образ у творі Міраль ат-Тахаві. Хоч вона і жінка, але за відсутність батька вона виконує роль головної в сім'ї, як найстарша жінка і водночас мати головного члена сім'ї. На початку твору навіть її образ подається як чоловічий. Це спостерігається в епізоді, де вона вперше з'являється і Фатіма нам описує її. «ها هي تدخل ، الباب الكبير مفتوح لها أيضا ، والجميع ينتظرها ، تحفة أكثر إشراقا منه ، فمها يلمع بأسنان ذهبية ويصبح مثل فم الغول ، فستانها أزرق غامق ولا يتغير هي فقط تغير عباؤها التي ترتديها دون باقي النساء وهن من النساء؟ إنها أمانا جميعًا ، أمانا ، غول عظيم «يرتدي أردية الرجال» («Ось вона входить, для неї також відкриті великі двері, і всі її чекають, її рот блищить золотими зубами, як паща дракона, її плаття темно-синє і не змінюється. Вона — мати всіх нас, наша мати, великий людожер у чоловічому вбранні»). Тобто навіть її одяг вказував на те, яку роль в сім'ї вона займає. Зовнішній вигляд порівнюється у творі з чимось темним та неприємним. Нам одразу представляють характер цієї жінки та те, як вона поводить. Як тільки вона зайшла, то почала проводити контроль, що і як було зроблено вдома та давати вказівки усім навколо. Проте протягом твору ми не побачимо, щоб вона щось робила своїми руками. Ймовірно через те, що вона заслужила цей статус через відсутність інших чоловіків вдома та її вік. І поки бабуся Хакіма давала вказівки, старша донька Сафія «нервово рухалася перед нею, виконуючи накази.» Потім вона займає «своє місце в центрі зібрання на товстій наповненій подушці.» Цей рух можна було б назвати доміантним, вона одразу показує, хто тут має більше влади та кого потрібно слухати. В кожній її фразі можна знайти відголосок ненависті до жінок: Хакіма називає їх прокляттям та нещастям. Вона по суті виступає в таких моментах образом патріархату, адже для бедуїнського суспільства жінка вважається тягарем. Згідно з концепцією радикальної феміністки Кейт Міллетт, у цій сцені бабуся визнала свою слабкість і меншу цінність порівняно з чоловіками. Патріархальна система розглядає її як іншу, тому чоловік використовує її як інструмент для пригнічення інших жінок, заради

своїх переваг і потреб, заснованих на гендерній дискримінації. Вона не приховує того факту, що вважає внучок непотребом і не соромиться часто нагадувати свою радість від того що не народила жодної доньки. Навіть задля цього молилася, адже розуміє, як би вони мучилися до кінця свого життя. Аль-Тахаві використовує цю заяву, щоб продемонструвати патріархальний менталітет бедуїнської культури, який відображає бабусю Хакіма. Вона виросла і набула патріархальні цінності і звичаї, які ставлять її в іншу або меншу роль, порівняно з чоловіками. Бабусю Хакіма радіє тому, що всі її дочки померли, і вона вважає це благословенням від Господа, який врятував її від того, щоб дівчата зганьбили родину в майбутньому. Присутність дівчат у бедуїнському суспільстві сприймається як загроза честі цієї сім'ї та є доказом слабкості, що зумовлено бабусиною культурною спадщиною.

Мірал Аль Тахаві, через бабусю Хакіму, розкриває патріархальний менталітет бедуїнів, який формує жінок у відповідності до стереотипів і звичаїв патріархального суспільства. Бабусю Хакіма, як ідеальний приклад жінки-бедуїнки, підкоряється стандартам, які визначають її роль як менш цінної за чоловіків та інструмент гноблення інших жінок. Вона навчилася з дитинства приймати свою негативну роль в суспільстві. Бабусю Хакіма непокоїть про свого сина, який не має сина-спадкоємця, але має лише дочок. Вона переконана, що Бог наділив її сина дочками, щоб показати йому, що він має підкорятися чоловічому авторитету та ієрархії в суспільстві. У патріархальному суспільстві жінки мають менші права та можливості, оскільки чоловіки намагаються контролювати їх і використовувати як інструменти для досягнення своїх цілей. Бабусю Хакіма є яскравим прикладом жінки, яка приймає негативні ролі, надані чоловічим авторитетом, і вважає себе менш цінною за чоловіків. Це призводить до того, що жінки в патріархальному суспільстві стають підлеглими та невольними інструментами, які допомагають зміцнити владу чоловіків над ними та контролювати їх.

Вона контролює та дорікає не лише своїй сім'ї. Коли дівчата намагалися співати біля її намету, вона одразу ж накричала, оскільки в бедуїнів і в

традиційних ісламських сім'ях не дозволено підвищувати голос чи співати в присутності чоловіків. В деяких сім'ях взагалі забороняють співати. “Ви, мерзотні, дощові черв'яки! Коли ви вмиєте своє обличчя з соромом?... Ви! Ви, маленькі повії, поквартесь, поки я не запхнула черевик у ваші відкриті роти”. У своїй книзі аль-Тахаві описує жіночу дискримінацію в бедуїнському суспільстві через історію, коли бабуся наказувала дівчатам не співати в її відсутність, але їхнє бажання співати перемагало страхи. Повернувшись, бабуся критикує їх за порушення традицій, оскільки, за поглядами бедуїнів, жінки не мають права співати чи виражати себе голосом.

У бедуїнському суспільстві бабуся виконує роль інструменту чоловічих правил для жінок, тому дівчата чекають на її відсутність, щоб мати більше свободи і насолоджуватися своїм часом. Аль-Тахаві висвітлює гноблення, якого діти відчують в бедуїнському суспільстві від самого дитинства, де встановлено цінності, звичаї та заборони, яких дівчата повинні дотримуватися і звикати до них як природно. Одна з таких заборон - ізоляція дівчат від зовнішнього світу та сувора заборона змішуватися з чоловіками. Жіночі персонажі Аль-Тахаві замкнені в будинку зі суворими правилами та цінностями, а вихід за межі дому є серйозним порушенням, за яке жінки караються та їх вважають ганьбою родини.

Найяскравіше патріархальний образ бабусі Хакіми розкривається через погляд Фатіми, головної героїні твору, про яку зараз поговоримо. «لم أعير اهتماما كبيرا لما كان يحدث. المهم أن البوابة الرئيسية تركت مفتوحة على مصراعيها» (“Я не звертала особливої уваги на те, що відбувається. Важливим було те, що головні ворота були залишені навстіж відкритими”) У своєму тексті Фатіма описує, як її обмеження у баченні за межами свого будинку відображає більш широку проблему в бедуїнському суспільстві, де жінки мають дуже обмежені права і можливості. Згідно з бедуїнською традицією, тільки чоловіки можуть виходити на вулицю та спілкуватися з іншими, тоді як жінки змушені залишатися вдома. Як бедуїнка, Фатіма стикається з обмеженнями та патріархальними законами, які не тільки ставлять її в позицію слабкості, а й можуть завдати шкоди її репутації та родині. У романі жіночі персонажі також страждають від патріархальних

обмежень і намагаються повстати, але завжди стикаються з більшими обмеженнями. Фатіма відчуває бажання вибратися з цього панування, щоб побачити світ за межами свого будинку. Навіть відвідування продавця тканин не хвилює її настільки, наскільки можливість побачити світ за межами свого будинку.

إنها ليست لطيفة ، تتسلق الجدران حتى تصاب بالشلل ... بساق واحدة فقط. أقسم بالله أنني سأكسر ساقك «
«إذا علمك ذلك أي شيء» («Вона проклята неприємність, лазить по стінах, поки не покалічиться... лише однією ногою. Клянусь Богом, я зламала би тобі іншу ногу, якби це навчило тебе чомусь, будь ти проклята»). Бабуся Хакіма усяко намагається обмежити дівчинку, адже такі закони їхнього племені і ніхто, на її думку, не має права їх порушувати, навіть якщо це ненавмисно чи спричиняє дискомфорт людині, а тим більше її внучці. Фатіма, обмежена в своїх діях, не може знайти спосіб побачити світ зовні. Вона намагається залізти на дерево, і це призводить до втрати ноги. Цей інцидент підкреслює статус жінок в бедуїнському суспільстві та їхню низьку позицію в патріархальній ієрархії. Фатіма була покарана за свої спроби відкрити двері до світу, до якого вона не має доступу, і це ще раз підтверджує безсилля жінок перед обмеженнями, які накладаються на них у бедуїнському суспільстві. Бабуся погрожує Фатімі жорстокою карою за повторну спробу втечі. - “Зерно дозріло, а ті нечисті селяни, тобі й кольчу з очей вкрали б. І тих дівчат, яких ти приніс у світ, щоб мучити мене, хтось прийшов просити про них, поки ти був у від’їзді, ховаючись у горах.” Маленьких дівчат зазвичай намагалися якомога швидше віддати заміж, оскільки в бедуїнському суспільстві вони були лише предметом продовження роду. Для сімей же в якості доньки вони вважалися лише ношею, якої хотіли швидко позбутися, щоб не накликати на себе біду. У бедуїнському патріархальному суспільстві статус жінок у шлюбі та виборі партнера можна порівняти з в'язницею вдома. За словами бабусі, Тахаві вказує на те, що дівчата в цій громаді мусять слухатися родини, коли йдеться про шлюб. Бабуся розповідає синові, що його дочки дорослі і можуть вибрати партнера самостійно, але все ж підкоряються волі родини. Вона також зменшує значимість пропозиції

шлюбу, описуючи потенційних партнерів як «брудних селян». Це свідчить про те, що жінки в цьому суспільстві не мають вибору та не можуть відмовитися від шлюбу. Рішення про шлюб знаходиться в руках родини, а не жінки. Аль-Тахаві пояснює, що таке обмеження ідентичності жінок у бедуїнському суспільстві порушує їх як особу та скривдженого члена родини, від якого потрібно якомога швидше позбутися.

ضعهم في سلاسل حديدية وألقهم في منزل شخص صالح. والله البيت بكل هذه الشرور نذير شؤم. دع العصفور المغبر يطير ، وبعد ذلك سيعطيك الله ابنا الذي سيصبح أنت يا ابني. ادفنهم قبل أن يدفنو سمعتك . (“Закуй їх у залізні ланцюги та кинь в дім доброї людини. Йй-богу, хата з усіма цими лихами — лиха прикмета. Пусти курного птаха в політ, і тоді Бог дасть тобі сина, який стане тобою, сину мій. Поховай їх, перш ніж вони поховують твою репутацію.”)

У розмові зі своїм сином бабуся називає дівчат "лихами" і стверджує, що їх присутність у домі бедуїнів є нещасливою обставиною. Вона стверджує, що дівчина повинна вийти заміж, оскільки найкращим місцем для дівчини є дім її чоловіка, який вважається кращою "в'язницею", ніж перебування в домі батька. Жінки повинні бути під контролем і це символізує владу чоловіка над дружиною, яка нагадує клітку, в якій вона буде перебувати, як ув'язнена, безправна і покірна. Бабуся приходить до висновку, що присутність чоловіка підвищить цінність сім'ї, тоді як присутність дочок вдома може стати причиною ганьби для сім'ї. Сафія, старша донька, змушена вийти заміж за свого двоюрідного брата, який навіть не зацікавлений бачити її. У своєму романі ат-Тахаві приводить приклад примусового шлюбу бедуїнок, які виходять заміж за чоловіків, яких не обирають самі. Наприклад, Сафія була змушена одружитися зі своїм двоюрідним братом згідно з бедуїнськими звичаями, і її думка і воля не мали значення, тому що вона була жінкою. Жінки не мали права голосу в бедуїнському суспільстві. Сафія відмовляється від полірування своїх рук і ніг хною, що було традицією у бедуїнів, і відмовляється від шлюбу, оскільки він не відповідав її власним бажанням. Проте вона стикається з опором патріархальної громади, і вислуховує свого свекра: « أنت الآن تنتمي إلى زوجك أيها المخلوق البائس. وبما أنك تعتقد أن لك رأي في الأمر ، فأنت

«!قطعة من روث الإبل» («Ти належиш своєму чоловікові тепер, ти жалюгідна істота. І відколи ти думаєш, що ти маєш право голосу в цьому питанні, шматок верблюжого посліду!»). Після того, як Сафія відмовилася вийти заміж за свого двоюрідного брата, вона стала об'єктом образ і знецінення. Вона була переконана, що її думка не має значення, оскільки її приймали за власність свого чоловіка, яка мала слідувати патріархальним бедуїнським традиціям. Жінки в таких суспільствах не мають права на голос, їх контролюють за допомогою законів, які обмежують їх дії. Якщо жінка порушує патріархальні цінності, її чоловік може стати більш жорстоким і суворим до неї, щоб змусити її слідувати цим нормам. «Цей твій чоловік по вуха закоханий у тебе, зла дівчино. Кажу тобі, єдине, що з тобою працюватиме, це палиця. Ваш чоловік повний нісенітниць. Якби він був справжнім чоловіком, він би затягнув вас додому за волосся». Варто зазначити, що спочатку, коли Сафія відвідувала батьківський будинок, адже сильно переживала за нього та інших дівчат, сім'я чоловіка навіть співчувала та дозволяла це робити, проте коли побачили супротив до одруження, реакція змінилася.

Сафія отримує критику та образи від інших людей за те, що вона відвідує свою хвору матір у батьківському домі. Бабуся описує її діда як "справжнього чоловіка", оскільки він жорстоко поводить себе зі своєю дружиною, але насправді це нещаслива традиція у бедуїнській культурі, де дружина стає жертвою насильства та втрачає свої права, включаючи можливість відвідувати батьківський дім. Цей текст засвідчує те, що патріархальні правила та цінності у бедуїнській культурі пригнічують жінок та змушують їх присвятити своє життя служінню чоловічим правилам та цінностям. Жінки у цій культурі часто стикаються зі систематичним гнобленням та втратою своїх прав, що призводить до того, що вони набувають патріархальних цінностей та приймають своє підпорядкування під чоловічу владу.

Бабуся проклинала свою невістку, адже та не могла народити сина. Зазвичай це закінчувалося викиднем. І знову ж таки через те, що в їхньому суспільстві жінка сприймається як тягар для сім'ї. До того ж цікаво те, що бабуся

Хакіма ставилася до сина значно краще, аніж до внучок, які просто народилися не тієї статті, яку б вона хотіла. Батько - доволі суперечливий персонаж.

2.2.2. Образ батька Фатіми

Батько доволі суперечливий персонаж у цьому романі. Про нього може скластися враження людини, яка уникає усього і не хоче брати відповідальності. В романі ми практично його не зустрінемо, хоч він і є улюбленцем Фатіми. За її словами «انه لا يرجع لا یرحل ، ولا یرحل الا لیغیب ، فعل جاء؟» («він повертався лиш для того, аби знову покинути, і коли покидав, то надовго»). Ми бачимо, з якою любов'ю він ставиться до доньок, особливо до головної героїні, яка любить його понад усе, ще будучи дитиною казала: «سأبقى معك ، لن اتزوج غیرك» і зовсім по-іншому – до своїх матері і дружини. В стосунках з бабусею Хакімою він не проявляє ніяких емоцій, лише звітує, що зміг принести в сім'ю з подорожі. Матір же турбується про сина, проте проявляється це лише у співчутті у тому, що в нього є тільки доньки. Вона розповідає про його страждання через це попри фактичну відсутність з його боку подібних страждань. Батько проявляє себе безвольно, адже навіть попри наявність власної думки, він підкорюється патріархальним правилам, нав'язаним власною матір'ю. Є епізод, в якому розповідається, що Фатіма бачила, як батько душить свою дружину, тобто її матір, і, як виявилось пізніше, за наказом Хакіми. Про це знали усі вдома, але замлвчувати: «أخبرتني ساسا: إنه یخنقها. رأته كيف یخنقها» («Саса мені сказала: він її душить. Вона бачила, як він її душив»). Усі його сини помирили, тому, за релігійними та традиційними переконаннями, дружина проклята і її потрібно позбутися. Але через жалість йому ніяк не вдається вбити. В результаті він намагається уникнути усіх проблем більше подорожуючи та уникаючи відповідальності за безпеку доньок та дружини. Він не хоче йти проти режиму, але і підкорятися боляче, тому обирає такий спосіб життя. Фатіма розповідає про те, як любить його і як він її ніжно називає. Головна героїня не помічає цієї проблеми, адже це чи не єдина людина, яка дарує їй любов. При тому, що він

знає, як його мати поводитись з ними усіма, і при тому, що він сам певним чином потерпає від цього, замість того, щоб захистити, він уникає проблем.

Висновки до другого розділу

У романі "Намет" описується життя бедуїнського суспільства, зокрема жінок та їхній статус у цьому суспільстві. Бедуїнські традиції тісно пов'язані з ісламом, і вони мають власні норми та заборони. Авторка зображує давніший спосіб життя бедуїнів. В загальних рисах, в романі "Намет" і в реальному житті бедуїнських жінок, відображено обмеженість їх можливостей у сфері освіти, працевлаштування та самостійного життя. Досі існують багато соціокультурних та економічних перешкод, які продовжують обмежувати їх вибір та можливості. В деяких епізодах ми спостерігаємо певні соціальні та традиційні упередження, які для розвинутих країн здаються диким. Наприклад, епізод, де бабуся Хакіма розізлилася і почала кричати на рабинь, які співали. Бедуїнські племена часто приймають традиції ісламу, і деякі вважають неприпустимим співати в публічних місцях, оскільки чужі чоловіки не повинні чути жіночого голосу.

В романі ми бачимо упередження стосовно жінок, які не народили синів, на прикладі мами Фатіми та бабусі Хакіми, яка впевнено висловлювала свою ненависть до жінок. У бедуїнському суспільстві жінки повинні бути покриті, і з обличчя може бути видно лише очі. У творі детально описується одяг бабусі Хакіми, яка закутується у шарфи та плащ, але може зняти верхній одяг, коли знаходиться серед рідних. Найбільш патріархальним образом в "Наметі" є бабуся Хакіма. Вона виконує роль голови сім'ї, хоча є жінкою, через відсутність батька. Вона контролює сім'ю і дає вказівки, але сама не займається фізичною працею. Вона висловлює негативне ставлення до жінок і вважає їх тягарем. Бабуся Хакіма радіє від смерті усіх своїх дочок і вважає це благословенням, бо присутність дівчат у сім'ї загрожує честі та є показником слабкості. Вона втілює патріархальні цінності та культурну спадщину бедуїнського суспільства. Мірал ат-Тахаві через неї відображає патріархальний менталітет бедуїнського

суспільства. Вона приймає свою роль як менш цінну за чоловічу використовує свою владу, щоб контролювати інших, зокрема жінок. Бабуся Хакіма виконує роль інструменту чоловічих правил для жінок у бедуїнському суспільстві. Фатіма, головна героїня, бажає вибратися з цього обмеження та побачити світ. Бабуся намагається обмежити Фатіму і покарати її за спроби відкрити двері до забороненого світу. Жінки в бедуїнському суспільстві страждають від патріархальних обмежень і контролю, що підтверджує їхню низьку позицію та безсилля перед цими обмеженнями. У бедуїнському суспільстві маленьких дівчат намагаються якомога швидше віддати заміж, оскільки вони вважаються лише інструментом продовження роду. Жінки не мають вибору в питаннях шлюбу, рішення приймає родина. Вони повинні бути під контролем і підкорятися волі родини. Примусові шлюби - не рідкість, і дівчатам не надається можливості вибрати свого партнера. Жінки у бедуїнському суспільстві не мають права голосу і підкоряються патріархальним нормам. Їх обмежена ідентичність порушує їх як особу. Не підкорюючись традиціям і волі родини, вони нашоувхуються на з відмову та зневажгу, а жорстокість та насильство з боку чоловіків - норма.

У романі батько головної героїні виступає як суперечлива постать. Попри свою любов до доньок, зокрема до головної героїні, він виявляється неспроможним ні захистити їх, ні бодай проявити відповідальність за свою сім'ю, уникаючи дому і безпосередньої ролі в сімейних стосунках. Розуміючи, що підтримка та жалість з боку Хакіми базується лише на факті відсутності в нього синів, батько Фатіми абсолютно беземоційно ставиться до своєї матері. Безвольне підкорення патріархальним правилам суспільства, неможливість протистояти матері характеризує його як людину, неспроможну на відстоювання власних позицій та цінностей своєї сім'ї. Як результат – батько вибирає спосіб життя поза домом для уникнення необхідності боротьби проти режиму, споглядання жорстокості з боку його матері до його ж сім'ї і наслідків цієї жорстокості. Зрештою, ці далеко не ідеальні риси характеру не зменшують

любіві Фатіми до батька, вона протягом всього роману зберігає тепло і ніжність у стосунках з батьком.

Цей роман показує, як патріархальні норми та цінності в бедуїнській культурі пригнічують жінок і змушують їх підкорятися чоловічій владі. Найчастіше вони приймають норми та правила патріархального суспільства саме через власне безправ'я.

РОЗДІЛ 3. ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ РОМАНУ З АРАБСЬКОЇ НА АНГЛІЙСЬКУ МОВУ

Хоча більшість розповідей і діалогів у «Наметі» написані стандартною арабською мовою, вірші містять деяку розмовну граматику та лексику. Це дозволяє арабомовній аудиторії відчутти автентичні вирази віршів і пісень бедуїнів. Мовні характеристики бедуїнського діалекту відрізняються від лінгвістичних характеристик єгиптян, які проживають у космополітичних центрах міст, де книгу читали б широко, а тим більше різняться з літературною арабською. Однак відмінності не надто значні, і більшість єгипетських читачів їх усе ще можуть зрозуміти, особливо з додаванням автором приміток, що містять стандартні арабські переклади для певних термінів. Важливо зазначити, що контраст між цими діалектами не відчувається в перекладі.

Ат-Тахаві також обговорює жіночі співи як творчі акти, які служать контрдискурсом домінуючим культурним нормам честі та автономії в бедуїнському суспільстві. За словами ат-Тахаві, ці пісні представляють «важливу жіночу традицію, єдиний спосіб виразити наші почуття». Лінгвістично вірші контрастують з рештою тексту, що дозволяє нам інтерпретувати їх як літературне представлення жіночої усної поезії бедуїнського суспільства. --

Абу-Лугод, антропологиня та письменниця, зауважувала, що усна поезія, яку декламували жінки та молодь під час її дослідження, виконувала роль "дискурсу виклику" переважно для тих, кого в системі не уважно ставили. Даний роман не був перекладений українською, проте наявний англійський переклад. Під час роботи над ним, було багато труднощів, про що зазначає англійський перекладач сучасної арабської літератури Ентоні Калденберк. Для того, аби правильно перекласти "Намет", перекладач здійснив подорож до села, в якому проживала ат-Тахаві, аби поспілкуватися та роз'яснити певні терміни, не притаманні літературній арабській. Щоправда, на той момент письменниця більше не проживала в селі. До того ж бедуїни не особливо раді вітати чужих

людей на своїй території. Ентоні Калденберку пощастило поспілкуватися з братом авторки, який допоміг з перекладом деяких термінів.

Але це не єдині труднощі. Як зазначив перекладач, англійська не може передати детально те, що було описано в оригіналі. Перша причина - в англійській мові значно складніше відрізнити чоловіків та жінок не знаючи наперед персонажа. Гревіль Г. Корбетт описує статтю як найбільш заплутану граматичну категорію. Однак визначити, чи має мова граматичний рід чи ні, є складним завданням, про що свідчать численні дискусії навколо англійської мови. Число граматичних родів у різних мовах також привернуло значну увагу в літературі. Крім того, гендер виявляється єдиною граматичною категорією, яка зазнає змін у відповідь на зміну статусу жінки, проблеми політичної коректності та складності гендерної ідентичності. Як влучно зауважив Ранко Матасов, це чи не єдина граматична категорія, яка викликає пристрась, виходячи за межі лінгвістів. Граматичний рід не є стандартизованою лінгвістичною категорією, оскільки мови відрізняються тим, як вони вказують рід і кількість родів, які вони розрізняють. Його часто аналізували як засіб для розуміння обробки двомовної мови та інтерференції.

(оригінал)

تأملت إلى وجهها ثم ابتعدت-

I looked at her face and then turned away. (переклад Ентоні Калденберка)

Я подивилася на її обличчя, а потім відвернулася. (запропонований мною переклад)

В оригіналі ми також до певного моменту не знатимемо статі оповідача, оскільки в арабській мові в першій особі однини однакова форма дієслова в незалежності від статі. В англійській мові така ж ситуація. Таким чином на перших 2 сторінках роману ми не знаємо, хто такий “я” і можемо лише здогадуватися зі згадки, де “мені” розчісують коси, адже така побутова річ не притаманна арабським чоловікам. До речі, в англійському перекладі речення об’єднані:

قامت بفك تشابك الضفائر بعنف وسحبني إلى الماء على الرغم من صراخي

(оригінал)

...Safiya violently undoing my plaits. Then, despite of my screams of protest, she dragged me towards the water. (переклад Ентоні Калденберк)

Вона жорстоко розплутала мої коси і потягла мене у воду, незважаючи на мої крики. (запропонований мною переклад)

Тобто тут лише здогадка на основі попередньо відомої інформації. Якби читач був неознайомлений з культурою мусульман, арабів та бедуїнів, він би не зрозумів статті персонажа при прочитанні мовою оригіналу або ж англійською. В цій частині ми також можемо розглянути особу Сафії. Перш за все, перекладач дещо видозмінив переклад, оскільки в перекладі на англійську він додав ім'я Сафія. Умовно, якби це ім'я замінити на більш незнайоме для західного глядача та викреслити другу частину речення

هي تقذف بشتائمها.

Також є слова, які залишаються неперекладеними, адже їм немає аналогів. Зазвичай це стосується культури, побуту, традицій та одягу інших / країн. В англійському перекладі ми зустрічаємо слово igaal, хоча за таким запитом ми не знайдемо нічого. Проте у нас є одразу опісля опис:

عقاله الذي يطوق رأسه، وعمامته المنسدلة على الجانبين

“The igaal around his head, the head cloth which hung down either side of his face...”

Якщо перекласти його дослівно, то вийде наступне: “Його пов'язка, яка оточує його голову, і його тюрбан спадають з обох боків”.

Якщо шукати англійською просто “igaal”, ми нічого не зможемо знайти, щоб підходило до нашого змісту. Якщо є ми візьмемо весь опис, то ми знаходимо “agal” (а також інші варіанти слова, такі як “iqal”, “egal”, або “igal”) , яке арабською пишеться як عِقَال - аксесуар арабського чоловічого одягу, чорний шнурок, який носять удвоє, який використовується для утримання гутри на голові того, хто його носить. Перш за все, такий варіант слова може бути обумовлений тим, що перекладач хотів якомога точніше передати вимову слова, тобто подовження з допомогою букви l. Якщо ми будемо брати дослівний переклад, то це можна перекласти як пов'язка на голову, тобто англійською

headband. Таким чином при прочитанні читач може подумати про звичайну пов'язку, або ж таку, яка притаманна для його регіону проживання. Зазначивши саме "iḡaal", читач розумітиме, що це незрозуміле йому слово, і знайде конкретно те, що йому потрібно. Щоправда, на місці Ентоні Калденберка, я б замінила "iḡaal" на "agal", "iqal", "egal", або "igal", оскільки він сконцентрував увагу саме на вимові цього слова, але, якщо шукати значення цього слова, то без його опису це зробити в рази складніше.

Висновки до третього розділу

Роман "Намет" містить елементи бедуїнського діалекту, які відрізняються від стандартної арабської мови. Ці мовні особливості надають автентичність виразам у віршах та піснях бедуїнів і дозволяють арабомовній аудиторії краще відчувати їх емоційне відтворення. Хоча є відмінності між бедуїнським діалектом і лінгвістичними характеристиками мешканців міст Єгипту, більшість єгипетських читачів все ще можуть розуміти цей діалект, зокрема за допомогою приміток автора зі стандартними арабськими перекладами термінів. Перекладу на українську немає, проте є англійський, який, щоправда викликав багато труднощів. Для точного перекладу перекладачу довелося їхати в рідну домівку письменниці. Англійська мова має свої обмеження у передачі деталей з оригіналу, і одна з причин - це складнощі з розрізненням статі персонажів без контексту. В оригінальному тексті арабською мовою та в запропонованому англійському перекладі до певного моменту не вказується стать оповідача, оскільки перша особа однини має однакову форму дієслова незалежно від статі. Таким чином, на перших двох сторінках роману ми не знаємо, хто є "я", а можемо лише здогадуватися з контексту, наприклад, за згадками про розчісування волосся, що не є типовим для чоловіків у арабському суспільстві. Одна з головних складнощів перекладу в даному випадку полягає в передачі статі персонажів та розумінні культурних нюансів. В оригіналі арабською мовою та у запропонованому англійському перекладі до певного моменту не зазначається

стать оповідача. Однак, на підставі контексту та культурних відмінностей можна зробити припущення. Під час перекладу було використано метод зміни довжини речень, як от, наприклад, розділення на 2 повноцінних. Це виконувалося для того, аби читачу було легше сприймати текст, адже арабські речення характерні своєю довжиною. У перекладі з'являються слова, які залишаються без прямого аналога і можуть бути незрозумілими для читачів іншої культури. Наприклад, слово "iḡaal", яке згадується у творі, неможливо знайти в словниках, лише з допомогою опису можна зрозуміти. У перекладі його описують як "the head cloth which hung down either side of his face" (тюрбан, що спадає з обох боків обличчя). При пошуку слова "iḡaal" в англійському можна зустріти інші варіанти написання, такі як "agal", "iqal", "egal" або "igal", що вказує на аксесуар арабського чоловічого одягу - чорний шнурок, який використовується для утримання гутри на голові. Перекладач може обрати незвичне слово, таке як "iḡaal", для передачі вимови і надання читачеві можливості знайти відповідну інформацію. Однак, автор міг також використати інші варіанти написання цього слова, щоб полегшити пошук його значення.

ВИСНОВКИ

У роботі було досліджено роман “Намет” Мірал ат-Тахаві, її творчий шлях, розглянуто культурні особливостей бедуїнських племен, персонажів-образів у творі та перекладацькі труднощі з арабської на англійську.

У 1990-х роках в Єгипті з'явився новий літературний рух, викликаний соціально-економічними, культурними і політичними кризами, що стосувалися молодих людей. Масова міграція з сільських районів до міст, особливо формування "безладних міст" навколо Каїра, стала наслідком значного зростання населення Єгипту, але безробіття і витрати на життя залишалися високими. Підтримка Єгиптом подальших військових актів призвела до настроїв відчаю та почуття приниження у молодого покоління. Нова єгипетська література, що виникла на цьому фоні, зосереджується на цих кризових темах і спрямовує проникливий погляд на арабську культуру та суспільство. Твори молодих єгипетських письменників характеризуються розривами у формах, з інтенсивними самозапитаннями і фрагментарним стилем оповідань. Твори цих письменників фокусуються на індивідах, відхиляючись від традиційних єгипетських саг про велику кількість поколінь. У їхніх наративах відображається криза, але зображений світ часто упереджений. Головні герої опиняються в пастці сучасності і не мають достатньої сили для змін. У "Наметі" головна героїня, Фатіма, бореться з безвихідним становищем, створеним ісламською традиційною культурою. Вона намагається протистояти обмеженням, що не дозволяють їй реалізувати власні бажання, які в більш розвинених країнах на той час вже є нормою. В “Наметі” показано безвихідне положення бедуїнських жінок в патріархальному устрої, та вимушена покора. В творі відображено не лише ставлення чоловіків до жінок, але й вплив патріархату на хід думок бедуїнок. Найяскравіше це показано на основі образу бабусі Хакіми, що заслужила статус головної вдома завдяки віку та відсутності чоловіка, і яка зверхньо та ненависницьки ставиться до інших бедуїнок, зневажаючи їх як особистостей.

Під час дослідження ми проаналізували відому нам інформацію про ці племена та опис їхніх традицій і правил. Ми також з'ясували, що у творі є автобіографічні схожості, через що інформація про це суспільство можна вважатися більш достовірною. Під час аналізу з'ясовано, які традиції та правила існували раніше, як вони змінилися на даний момент та яким чином це обмежує права та свободи бедуїнок.

Роман також відображає упередження щодо жінок, які не народили синів, що відображає соціальні норми та традиції у бедуїнському середовищі. У бедуїнському суспільстві жінки підкоряються патріархальним обмеженням та контролю. Вони повинні бути покриті, а з обличчя можна показувати лише очі. Жінки не мають вибору в питанні шлюбу, рішення за них приймає родина. Примусові шлюби - не рідкість, і дівчатам не дозволяється вибирати собі партнера. Жінки у бедуїнському суспільстві не мають права голосу і підкоряються патріархальним нормам. Їх обмежена ідентичність порушує їх як особистість. Роман "Намет" описує пригнічення жінок патріархальними нормами і примус до підкорення чоловічій владі, а також про протистояння жінок цим нормам та традиціям, бажання звільнитися від гніту та відкрити для себе світ.

Було проаналізовано англійський переклад, розглянуто труднощі перекладу.. В результаті аналізу з'ясовано, що серед основних труднощів перекладу з арабської на англійську є: позначення гендеру через відмінювання дієслів, змінення структури речень, оскільки арабській мові притаманні довгі речення, переклад слів, які не мають конкретних аналогів у мові.

На нашу думку роман "Намет" варто перекласти українською для популяризації арабської культури, поширення інформації про життя бедуїнських племен, привернення уваги до проблем бедуїнок та обмеження їхніх прав, а також якісного перекладу, який може перевершити англійський у своїй точності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка ; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. — Париж — Нью-Йорк : Молоде життя, 1955—1995.
2. 99.3% of Egyptian women experienced sexual harassment: report - Dailynewsegypt. Dailynewsegypt. URL: <http://www.dailynewsegypt.com/2013/04/28/99-3-of-egyptian-women-experienced-sexual-harassment-report/> (date of access: 02.05.2023).
3. Aaron Bady. Interview: Miral al-Tahawy. Post 45. URL: <https://post45.org/2014/11/interview-miral-al-tahawy/> (date of access: 03.05.2023).
4. Abd Ali Zainab Hammood, Lajiman Bin Janoory. Bedouin women status under the patriarchal system in Miral al Tahawy's «The Tent». *Language Literacy: Journal of Linguistics, Literature and Language Teaching*. 2019. P. 12–18.
5. Abu-Rabia, Aref. *A Bedouin Century: Education and Development Among the Negev Tribes in the 20th Century*. Berghahn Books. 2001
6. Abu-Rabia-Queder, Sarab. Permission to Rebel: Arab Bedouin Women's Changing Negotiation of Social Roles. *Feminist Studies*. 33 (1): 162. 2007
7. Abu-Saad Ismael. Indigenous Bedouin-Arab women engaging in mainstream higher education. October 2016
8. Allen Roger M. A.. Arabic literature. *Britannica*. Apr 23, 2023
9. Alshammari Shahd. On Mares in Miral Al-Tahawy's *The Tent*. 8 p. 2017
10. Barsoum G. Women, work and family': Educated women's employment decisions and social policies in Egypt. *Gender, Work & Organization*., 2019. 914 p.
11. Beasley, Chris. What is Feminism?. URL: <https://archive.org/details/whatisfeminismin0000beas> (date of access: 01.05.2023). с. 3-11.
12. Bedouin weddings. *The Bedouin way*. – 2014. –URL: <https://www.thebedouinway.com/bedouin-blog/2014/5/11/bedouin-weddings>. 2014

13. Bedouin, Eastern Bedawi in Israel. Joshua Project: People Groups of the World. URL: https://www.joshuaproject.net/people_groups/13046/IS (date of access: 03.05.2023).
14. Book review: A View from 'Brooklyn Heights' - Books. Ahram Online. URL: <http://english.ahram.org.eg/NewsContentP/18/288/Books/A-View-from-'Brooklyn-Heights'-.aspx> (date of access: 03.05.2023).
15. Carlson Stephanie M., Taylor Marjorie, Quarterly Merrill-Palmer . Imaginary Companions and Impersonated Characters: Sex Differences in Children's Fantasy Play. pp. 93-118. January 2005
16. Champfleury, Jules François . Le Realisme. Paris: Michel Lévy. p. 2. 1857
17. Deterritorialization of Belonging: Between Home and Unhomely in Miral al-Tahawy's Brooklyn Heights and Salman Natur's She, the Autumn, and Me. Wayback Machine Journal of Levantine Studies. Vol. 3, No. 2 Winter 2013.
18. Ed Douglas. Inside the Bedouin's secret garden. The Guardian. 2007. 23 September. Egypt Statistics. UNICEF.
19. El-Wardany, Salma. Egypt sex attacks fuel 'feminist revolution'. BBC News. URL: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-54643463> (date of access: 02.05.2023).
20. Elmessiri Nur. Voices from «The Tent» by Miral al-Tahawy. Arabworld Books. 2003. 1 June.
21. G. Corbett: Chapter 30: Number of genders. <<http://wals.info/chapter/30>> (15.05.2013).
22. G. Corbett: Gender. Cambridge: Cambridge University Press 1991, p. Hawkesworth M. Globalization and Feminist Activism URL: <https://archive.org/details/globalizationfem0000hawk> (date of access: 01.05.2023).c. 25-27
23. K. Feminism and Nationalism in the Third World. Zed Books Ltd, 1986. 264 p.
24. Kate Millett obituary. The Guardian. Thu 7 Sep 2017.
25. Konor Attias Ety, Garmash Ludmila. Percentage of Students Passing Matriculation Exams, by Locality 2009-2010. 22 August 2012.

26. Meagher M. Ritzer, George & Ryan, J. Michael. Patriarchy .The Concise Encyclopedia of Sociology. John Wiley & Sons. URL: https://books.google.com.ua/books?id=Dz4wU64f_JYC&pg=PA441&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false (дата звернення: 01.05.2023). с. 441–442.
27. Meisami, Julie Scott; Starkey, Paul . Encyclopedia of Arabic Literature. Routledge. p. 147. 1998
28. Owen MJ, Sawa A, Mortensen PB . "Schizophrenia". The Lancet. 388 (10039): 86–97. July 2016
29. Patai R. The Arab Mind. Hatherleigh Press, 2007. 496 p.
30. Peart, Natalie. Bedouin Hospitality & the Beauty of the White Desert. Part of this World. 19 October 2015.
31. R. Matasovie: Gender in Indo-European. Heidelberg: tiversitatsverlag Winter 2004, p. 13.
32. Selim Samah. Paperback review: Brooklyn Heights, By Miral al-Tahawy. Penn Ave Post. May 4, 2013
33. Seymour-Jorn C. Ethnographic and Literary Reflections on Miral Al-Tahawy's The Tent. Journal of Middle East Women's Studies. 2017. P. 107–123. URL: https://www.researchgate.net/publication/313865711_Ethnographic_and_Literary_Reflections_on_Miral_al-Tahawy's_The_Tent (date of access: 03.05.2023).
34. Susannah Tarbush. Book Reviews "The Tent". Banipal (UK) Magazine of Modern Arab Literature. URL: https://www.banipal.co.uk/book_reviews/29/the-tent/ (date of access: 02.05.2023).
35. Tamim Elyan. Metropolitan Bedouins: Tarabin tribe living in Cairo between urbanization and Bedouin traditions - Dailynewsegypt. Dailynewsegypt. URL: <https://www.dailynewsegypt.com/2010/08/20/metropolitan-bedouins-tarabin-tribe-living-in-cairo-between-urbanization-and-bedouin-traditions/> (date of access: 25.05.2023). 20.08.2018
36. Taylor, Marjorie; Mannering, Anne . Of Hobbes and Harvey: The imaginary friends created by children and adults.. In Göncü, Artin; Gaskins, Suzanne. Play and

- development: Evolutionary, sociocultural, and functional perspectives. pp. 227–245.
2006
37. The Bedouin women breaking new ground – in pictures. The Guardian. 12 Apr 2019
38. UNFPA Egypt - Sexual Harassment. egypt.unfpa.org. URL: https://web.archive.org/web/20151223160009/http://egypt.unfpa.org/english/Staticpage/3/c94040b0-542a-4a2d-a549-da8756195c6e/Sexual_Harassment.aspx (date of access: 01.05.2023).
39. Unveiling the Lives of Egypt's Bedouin Women. The Washington Post. June 2002
40. قراءة نقدية في الرواية العربية. URL: <http://www.3rbi.info/Article.asp?ID=8320> .
41. "الخباء" ميرال الطحاوي URL: <https://books-library.net/free-761243745-download>